

VUK U JANJEĆOJ KOŽI: PSIHOLOŠKI PROFIL PSIHOPATE

Selvira DRAGANOVIĆ

Sažetak

Metaforički nazivajući članak „Vuk u janjećoj koži“ autorica govori o psihološkom profilu psihopate. Članak započinje tako što navodi relevantne definicije, te jednostavnim jezikom diferencira pojmove; psihopata, sociopata te antisocijalni poremećaj ličnosti (da bi rasvijetlila konfuziju oko ovih pojmova).

Psihopata je, kako ona ovdje navodi, predator ili grabljivac, sa karakteristikama kao što su: beščutnost, narcisoidnost, nemilosrdnost, plitke emocije, egocentričnost, manipulativnost, sposobnost kamuflaže ili infiltracije, nedostatak savjesti i duše itd. Na kraju, ona navodi listu za provjeru psihopatije čiji autor je Robert Hare, na kojoj se nalaze karakteristike kao što su: slatkorječivost i površinski šarm, grandiozna samovrijednost, potreba za stimulacijom ili sklonost ka dosadi, patološko laganje, varanje i manipulacija, nedostatak kajanja ili osjećaja krivice, plitka osjećanja, neosjetljivost i nedostatak empatije, parazitski životni stil, loša kontrola ponašanja, promiskuitetno seksualno ponašanje, rani problemi u ponašanju, nedostatak realnih dugoročnih ciljeva, impulsivnost, neodgovornost, nesposobnost za preuzimanje odgovornosti za vlastite postupke, mnogobrojne kratkotrajne bračne veze, maloljetnička delikvencija, opoziv uslovnog puštanja na slobodu, kriminalna višestranost.

Kad čujete pojam psihopat, psihoPAT, PSI-HOPAT, na koje likove vas asocira? Na Hanibala Lectora iz filma „Kad jaganjci utihnu“?

Mnogi ne znaju da u svijetu postoje ljudi koji su poznati po svojoj opsesivnoj potrebi (nakani) za nametanjem svoje volje, stavova, ideja ili iluzija drugima, s ciljem da ih kontroliraju i da njima manipuliraju. U toj svojoj nakani, oni su predatori koji koriste ili svoj šarm i zastrašivanje, po potrebi impulsivno i hladnokrvno nasilje, da bi došli do svojih ciljeva. Ovakve osobe komotno se mogu svrstati u osobe koje psiholozi smatraju osobama sa antisocijalnim poremećajem ličnosti, nekad poznatom kao psihopatija, a danas, zapravo, sociopatija. S obzirom da postoji nejasnoća po pitanju definiranja pojma „psihopat“, jer je prvobitno ovaj termin bio svrstan pod antisocijalni poremećaj ličnosti, potrebno je, prije svega, razjasniti ovu nejasnoću.

Psihopat, sociopat ili osoba sa antisocijalnim poremećajem?

Pojmovna diferencijacija

Američka psihološka asocijacija (APA 2000) u DSM-u IV, antisocijalni poremećaj definira kao prevladavajući obrazac ignoriranja i kršenja prava drugih. Ovaj poremećaj je, pak, poznatiji kao psihopatija (Hare R. 1991), sociopatija ili disocijativni poremećaj ličnosti (World Health Organisation), te ćemo se zato mi i dalje naizmjenično služiti upravo terminom psihopat/sociopat.

Primarni dijagnostički kriteriji za ovaj poremećaj uključuje kriminalnu aktivnost, laž i obmane, impulsivnost, agresiju, nemarnu neodgovornost i bezosjećajnost na maltretiranje drugih. Instrumenti za mjerenje ovog poremećaja procjenjuju psihopatske osobine ličnosti kao što su površnost, vjestački šarm, bezosjećajnost i arogancija, antagonizam te nemilosrdno, devijantno, impulsivno i neodgovorno ponašanje.

Moramo napomenuti da je ovaj poremećaj ponekad teško diferencirati od poremećaja vezanih za psihoaktivne tvari, zbog toga što mnoge osobe sa antisocijalnim poremećajem ličnosti razvijaju i neki poremećaj vezan za upotrebu psihoaktivnih tvari, isto kao što su i mnoge osobe sa poremećajem ovisnosti često uključene u antisocijalne radnje. Zato je važno da se napravi diferencijacija i ne miješaju ova dva poremećaja.

Može se reći da su osobe sa antisocijalnim poremećajem ličnosti manipulativne, izrabljivačke i nemilosrdne, nedirektne, nisu altruistične, ne slažu se s drugima, nemaju empatije i nisu anksiozni.

Prema Sutker i Allain, ovakvo definiranje pojma antisocijalne ili psihopatske ličnosti predstavlja sliku „uspješnog“ psihopate koji je, zapravo, uhvaćen i osuđen, te se njegovo ponašanje i poremećaj mogao istražiti (Stricker, Widiger i Weiner, 2001). Zamislite samo koliko je onih drugih „neuspjelih“ psihopata koji su podjednako eksploativni, manipulativni i nemilosrdni, ali nikad ne budu uhvaćeni ili se, pak, vješto usmjere ka uspješnoj poslovnoj karijeri s kojom flertuju i igraju se s rupama pravnog sistema.

U knjizi „Mask of Sanity“, Hervey Cleckley, pored 15 „uspješnih“ slučajeva psihopata, navodi i šest slučajeva ovih drugih, mnogo opasnijih, „neuspješnih“ psihopata na visokim položajima (šefovi država, direktori, uspješni biznismeni, fizičari, naučnici, psihijatri, generali, advokati, sudije itd.).

Na sreću, sve je više društvenog i teoretskog interesa za istraživanje i ovakvih psihopata, s obzirom da su oni čak i opasniji, jer su takve psihopate sposobni ne samo da čine djela kojima povređuju druge, nego još i posjeduju osobine kao sto su svjesnost, sposobnost i samodisciplina, koje im pomažu u „uspješnijem“ ostvarenju nakana. Povrh toga, oni se, po principu negativne selekcije, okružuju osobama sa „manje mozga“ i više pokornosti, nerijetko sa diskretnim psihičkim devijacijama, koje bivaju njihovi pijuni i pomažu im u njihovim nakanama. Klasične historijske primjere ovakvih psihopata dr. Lobaczewski navodi u svome djelu „Politička ponerologija“, a počinje od njemačkog imperatora Wilhema II., preko Hitlera, pa sve do savremenijih svjetskih lidera na čelnim pozicijama koji se uklapaju u ovaj profil (G.W. Bush, A. Sharon itd.). Samo primjera radi, citiramo izjavu A. Sharona, prije nego što je postao šef države: „Ukoliko ja postanem predsjednik, ja ću zbrisati sve Arape, ubiti svako palestinsko novorođenče i nožem razrezati stomak svake žene koja ostane trudna s Arapom. Tim psima ne treba dozvoliti da se približe Božjim izabranicima“.

Da bude još gora nevolja oko kompleksnosti psihopatije, stvar komplicira to što, usljed tendencije običnog čovjeka da se identificira sa svojim vođama, uskoro započinje proces „psihopatizacije“ naroda, koji je uveliko potpomognut medijima, koji su pod njihovom kontrolom. Tako običan čovjek, nakon određenog vremena izloženosti „mentalnoj obradi“ (ispiranje mozga i programiranje svijesti), poprima nove osobine, te mijenja način rezoniranja i ponašanja. Ovome su svjedoci ne samo novija historija Balkana, koja je klasičan primjer ovakve „psihopatizacije“ i veoma bogata primjerima psi-

hopata/sociopata, nego i američko-svjetski trend borbe „protiv terorizma“. Možda je teško povjerovati, ali Bush i njegovi saradnici, čije se mentalno stanje ne razlikuje mnogo od njegovog, ubijedili su većinu svijeta da je najsofisticiraniji teroristički napad (na STC) u historiji ljudskog roda, organizirala neka individua iz skrivene pećine u afganistanskim brdima!? Usljed toga, danas većina svjetskih zemalja odobrava ovaj krvavi „rat protiv terorizma“ i sve druge „sigurnosne“ mjere koje nam ove psihopate naturaju, kako bi nas potpuno porobili! Nevjerovatno, zar ne?!

S obzirom na to da je pojam psihopat (kao što smo na početku kazali) izbačen iz zvanične upotrebe i zamijenjen pojmom – sociopat ili osoba sa antisocijalnim poremećajem ličnosti, malo ćemo se zadržati na ovom pojmu. Pojam antisocijalna ličnost običnom normalnom čovjeku ostavlja utisak da se tu radi o nekom hermitu koji živi povučeno i nikoga ne dira, što, u suštini, nema veze sa stvarnošću. Psihopate, zapravo, nemaju poteškoća kod infiltracije u područjima biznisa, politike, pravosuđa, vlade, akademije i drugih struktura društva (Babiak, 1995., i Babiak i Hare, 2006). One egocentrične, hladnokrvne i nemilostive psihopate (Wilhem II., Hitler, Sharon, Bush) „koji se infiltriraju u sve aspekte jednog društva imaju takvo rušilačko djelovanje na ljude oko njih da se radnicima kriminalističke službe od toga ježi koža“ (Hare R., 1996). Prema tome, psihopate su često inteligentni ljudi koji ne dolaze u sukob sa zakonom, a nerijetko su ti koji ih, zapravo, pišu i donose.

Iako prema nekim zvaničnim podacima 4% populacije na našoj planeti „boluje“ od psihopatije/sociopatije (od 100 ljudi, četverica su psihopate), čini se da neki danas u svijetu ulažu velike napore da se odvrati pažnja od ove problematike, odnosno da se na ovom polju unese što veća konfuzija ili da se zataška ili, pak, izjednači koliko je to god moguće. Tako žrtva i počinitelj ili napadač i branilac bivaju u istoj ravni ili jednako krivi. Istovremeno se psihopatski psihološki profil i način ponašanja propagira na veoma vješt način uz pomoć medija, kao „cool“!

Klasični psihopat odlikuje se potpunim odsustvom savjesti kao važne osobine koju posjeduju normalni ljudi. On će se služiti svim sredstvima da postigne svoje ciljeve. Radi se o ljudima koji su većinom – po samoj svojoj suštini – zli. Normalnim ljudima savjest na neki način služi kao kočnica, tako da će oni većinu svojih postupaka „vagati“, težeći tome da ne povrijede druge prilikom postizanja svojih ciljeva. Međutim, nemajući savjest u sklopu svog bića, psihopat se nalazi u situaciji u kojoj on

ima veliku „prednost“ nad normalnim čovjekom. Njega ništa ne može kočiti osim možda onih pravila uspostavljenih u okviru pravnog sistema društva.

Ovdje ćemo se poslužiti nekim navodima iz knjige „The Mask of Sanity“, u kojoj Cleckley za psihopate kaže:

„Oni mogu biti ‚simpatični‘, ‚šarmantni‘, ‚inteligentni‘, ‚opreznici‘, ‚impresivni‘, ‚mogu ostavljati dojam nekoga u koga se čovjek može pouzdati‘ i ‚imaju mnogo uspjeha u zavodjenju žena‘. Veliku konfuziju pravi to što psihopate imaju dosta osobina koje mnogi normalni ljudi smatraju poželjnim ili zavidnim. Na primjer, oni često ostavljaju dojam nevjerovatno čvrstog samopouzdanja. U mnogim slučajevima ispoljavaju ‚natprirodnu magnetičnu privlačnost za pripadnike suprotnog spola‘.“

Prema dr. Cleckleyju, psihopate boluju od stvarne mentalne bolesti, koju on označava kao potpuni i neizlječivi nedostatak osjećanja. Ukoliko psihopat uopće nešto osjeća, onda su to emocije najpliće vrste. On čini bizarne i samodestruktivne stvari zato što je potpuno imun na konsekvence koje bi normalnog čovjeka ispunile osjećanjima srama ili griže savjesti. Ono što bi drugi u tom smislu smatrali katastrofom, njemu predstavlja samo jednu malu nezgodu ili „čistu sitnicu“.

Cleckley navodi da je psihopatija sasvim uobičajena u ljudskom društvu, samim time što postoji mnogo slučajeva psihopata koji normalno rade kao biznismeni, doktori, pa čak i – psihijatri! Poznati balkanski haški optuženik Radovan Karadžić je psihijatar. Kakva koincidencija, zar ne?

Psihološki profil psihopate

Cleckley sugerira da psihopate u svakom pogledu izgledaju kao normalni ljudi, samo što im nedostaje duša.

Ovo je veoma bitna karakteristika psihopate, jer ih taj nedostatak svojstva duše čini veoma efikasnim „mašinama“. Oni mogu biti briljantni, mogu pisati naučne radove, mogu imitirati riječi pune emocija (veoma su uspješni glumci), međutim, vremenom postaje sve jasnije i jasnije da te njihove riječi nisu u skladu s njihovim ponašanjem (samo analizirajte rezultate njihovog rada i ponašanja, pa će vam biti jasno). Oni su tip čovjeka koji će u jednom momentu tvrditi kako je strahovito pogođen bolom usljed smrti nekog bliskog prijatelja ili člana porodice, a u sljedećem momentu će otići na neku žurku ili u disko klub „da bi to zaboravio“. Čini se da oni to STVARNO zaborave (plitke emocije). S obzirom da su veoma efikasne mašine, kao kompjute-

ri (dakle, imaju razvijenu logičku inteligenciju), u stanju su obavljati veoma kompleksne radnje koje su zamišljene tako da izazovu druge da im ovi daju svoju podršku u onome što oni žele. Na taj način, mnoge psihopate u stanju su da dostignu visoke pozicije u društvu. Tek nakon dužeg vremena, njihove kolege i saradnici postaju svjesni činjenice da je njihov uspjeh i napredak zasnovan na gaženju drugih ili kršenju njihovih prava. Iako su potpuno indiferentni što se tiče prava drugih, oni često kod drugih ljudi veoma spretno inspiriraju osjećaj iskrenog povjerenja (sposobnost kamuflaže, egocentričnost i manipulacija).

Osim što su egocentrični, oni su često i narcisoidni. Narcisoidnost je samo jedna od njihovih karakternih crta. Rijetko kad dolaze u sukob sa zakonom, dok, istovremeno, čine strahovite štete članovima svojih porodica, prijateljima i kolegama s posla. Psihopate se najčešće druže samo s onima od kojih mogu imati neke koristi. Psihopati je najvažnija njegova „glad“, a sve ostalo mu je „tamo negdje daleko“, osim ukoliko se to ne može apsorbirati s njegove strane u smislu neke vrste „hrane“. Za njega postoji samo jedno pitanje: „Može li se to na neki način iskoristiti?“ ili: „Mogu li ja nešto od toga dobiti?“, a sve ostalo njegovi nagoni rangiraju kao manje vrijedno. Ukratko, psihopata je – predator ili grabljivac ili, narodski rečeno, „vuk u janjećoj koži“. On se kamuflira uz pomoć „maske trezvenosti“, a onda, slično grabljivim životinjama, tiho i neprimjetno prati svoju žrtvu, izdvaja je iz stada, približava joj se i krši njen otpor.

Dobri su stratezi i veoma dobro se maskiraju, koristeći sve vrste riječi, gestova, laži i manipulacija – kako bi uvukli žrtvu u svoju zamku. U mnogim slučajevima, oni će prethodno skupiti što je moguće više informacija o svojim žrtvama, saznati sve njihove vrline, slabosti i mahane, te će igrati na te karte koliko god je to moguće i kako im to odgovara.

Iako nemaju savjesti, oni će još u svojoj mladosti primijetiti tu „čudnu“ osobinu kod drugih (dakle, da imaju savjest i odgovornost), te će taj problem prilično brzo intelektualno premostiti, a onda će svoje žrtve često manipulirati tako što će se oslanjati ili apelirati na njihovu savjest.

Psihopat će vas uvijek optužiti da radite ono što on radi ili namjerava uraditi. U svakoj interakciji između psihopate i normalnog čovjeka sa potpunim obimom emocija, psihopat uvijek pobjeđuje. Psihopat nikad ne smatra da s njegovom psihom nešto nije u redu, te tako ne osjeća ni potrebu da treba nešto mijenjati u vezi sa svojim ponašanjem. Amerikanac dr. Robert Hare, jedan od svjetskih eksperata

za psihopatiju i autor knjige “Without Conscience”, načinio je listu za provjeru psihopatije koja glasi:

Dr. Robert Hare: Kontrolna lista za provjeru psihopatije

1. Slatkorječivost i površinski šarm – Tendencija ka milozvučnosti i ugladenosti; privlačnost, šarmantnost; glatkost i tečnost govora. Šarm psihopate ni u kom slučaju ne sadrži u sebi tragove stida, samosvjesnosti, niti on ispoljava strah od bilo čega. Psihopati nikad ne zastaje jezik u grlu. Oni su se oslobodili društvenih pravila ponašanja, kao npr. kod razgovora, odnosno, uzimanja riječi kad na njih dođe red.

2. Grandiozna samovrijednost – Uveliko napuhan pogled na svoje sposobnosti, sa pretjeranim samopouzdanjem, jakom tvrdoglavošću, samouvjerenost i hvalisanje. Psihopate su arogantni ljudi koji vjeruju da su superiorna ljudska bića.

3. Potreba za stimulacijom ili sklonost ka dosadi – Prekomjerna potreba za novim, neobičnim, uzbudljivim iskustvima, odnosno stimulacijama koje izazivaju uzbuđenje; vole rizikovati, tj. skloni su upuštanju u riskantne radnje. Psihopate često imaju lošu samodisciplinu kod potpunog izvođenja zadatka, zato što im brzo postaje dosadno. Na primjer, nisu sposobni obavljati isti posao duže vremena ili obavljati zadatke koje oni smatraju glupim ili rutinskim.

4. Patološko laganje – Može biti umjereno ili pretjerano; u umjerenosti, oni će biti lukavi, prepredeni, previjani, tajanstveni i bistri; u ekstremnoj formi, oni će biti varalice, lažovi, podmukli, beskrupulozni, manipulativni i nepošteni.

5. Varanje i manipulacija – Koriste se obmanama, skloni su svakoj vrsti prijevare ili obmanjivanja drugih kako bi stekli neku ličnu korist; za razliku od tačke 4, u stepenu u kome je eksploatacija, bezosjećajnost i nemilosrdnost zastupljena, što se odlikuje nedostatkom obzira za osjećanja i patnju njegovih ili tuđih žrtava.

6. Nedostatak kajanja ili osjećaja krivice – Nedostatak osjećanja ili obzira za gubitak, bol i patnju žrtava; tendencija ka ravnodušnosti, nepristrasnosti, hladnokrvnosti i potpuni nedostatak svake empatije. Oni to većinom ispoljavaju ohološću, prezirom ili omalovažavanjem svojih žrtava.

7. Plitka osjećanja – Emocionalno siromaštvo, ograničen obim ili dubina osjećanja; ispoljavanje hladnoće uprkos izraženim znakovima društvenosti drugih.

8. Neosjetljivost i nedostatak empatije – Nedostatak osjećanja prema ljudima općenito; hladni, prezrivi, bezobrazni, bezobzirni i netaktični.

9. Parazitski životni stil – Namjerna, manipulativna, sebična i eksploatatorska finansijska zavisnost od drugih, koja se odražava nedostatkom njihove motiviranosti, niskom samodisciplinom i nesposobnošću da započnu ili ispune svoje obaveze.

10. Loša kontrola ponašanja – Izražavanje iritacije, dosade, nestrpljivosti, prijetnje, agresivnosti ili verbalno vrijeđanje drugih; nedovoljna kontrola ljutnje i temperamenta; ponašaju se prenagljeno.

11. Promiskuitetno seksualno ponašanje – Niz kratkih, površnih, mnogobrojnih seksualnih afera i nasumično biranje seksualnih partnera; održavanje nekoliko „ljubavnih“ veza u isto vrijeme; stalna tendencija ka navođenju drugih na seksualne aktivnosti ili pričanje s ponosom o svojim osvajačkim uspjesima i seksualnim avanturama.

12. Rani problemi u ponašanju – Razne vrste ponašanja u periodu do 13 godina, uključujući laganje, varanje, vandalizam, nasilje nad slabijim (ljudima i životinjama), seksualne aktivnosti, podmetanje požara, drogiranje ljepilom, korištenje alkohola i bježanje od kuće.

13. Nedostatak realnih dugoročnih ciljeva – nesposobnost ili stalni neuspjeh kod donošenja i izvođenja dugoročnih planova i ciljeva; nomadska egzistencija, besciljnost, nedostatak životnog smjera.

14. Impulsivnost – Ispoljavanje postupaka bez predumišljaja i nedostatak refleksije i planiranja; nesposobnost odolijevanja iskušenjima, kontroliranja nagona i frustracije; nedostatak promišljenosti i uzimanja u obzir mogućih posljedica svojih postupaka; ludo odvažni, nepredvidivi, nestalni i nesmotreni.

15. Neodgovornost – Nisu u stanju ispunjavati ili ispoštovati svoje obaveze, kao npr. kod plaćanja računa i vraćanja dugova; aljkavi su na poslu, često odsustvuju s posla; ne ispunjavaju na vrijeme ugovorene poslove.

16. Nesposobnost za preuzimanje odgovornosti za vlastite postupke – Nesposobnost preuzimanja odgovornosti za vlastite postupke kao rezultat nedostatka savjesti; nedostatak predanosti na poslu, antagonistička manipulacija, negiranje svoje lične odgovornosti i pokušavanje manipuliranja drugima.

17. Mnogobrojne kratkotrajne bračne veze – Nisu u stanju biti privrženi bilo kome ili čemu.

18. Maloljetnička delikvencija – Problemi u ponašanju u starosnom dobu između 13 i 18 godina; ispoljavanje kriminalne radnje ili neki drugi antagonistički aspekti u smislu eksploatacije, agresivnosti,

manipulacije, bezosjećajnosti, bezobzirne tvrdoglavoosti.

19. Opoziv uvjetnog puštanja na slobodu – Opoziv uvjetnog oslobađanja iz zatvora zbog nepromišljenosti, nepažnje ili neredovnog javljanja zakonskim organima.

20. Kriminalna višestranost – Razne vrste kriminalnih radnji i prijestupa, bez obzira na to je li osoba bila uhapšena ili optužena za njih, osjećaj velikog ponosa kad nekažnjeno obave neke kriminalne radnje.

Naravno, samo prisustvo nekih od ovih osobina ne znači da čovjek automatski pati od ovog mentalnog poremećaja. Dr. Hare se koristi bodovanjem u smislu prisustva i stepena izražajnosti svake od ovih osobina, tako da mu krajnji rezultat indicira “boluje” li neko od psihopatije ili ne. Time, isto tako, ne mora neko imati sve ove osobine da bi bio označen kao psihopat.

Ovdje bismo trebali napomenuti da će većina normalnih ljudi naći neke od ovih osobina kod sebe, što bi moglo biti posljedica vješto organizirane kampanje “psihopatizacije” (transpersonalizacije) ljudskih bića, koja se već odavno uveliko odvija, mahom preko medija, mada se to može dogoditi i nakon duže neposredne interakcije s osobama koje pate od ovog mentalnog poremećaja.

Dakle, pažnja! Jer, sve je više filmova i TV-emisija u kojima psihopate igraju glavnu riječ, a istovremeno nam se predstavljaju “simpatičnim” ili kao “cool”, što bi se reklo modernijim žargonom. Obratite pažnju na današnje dječije crtane kompjuterske igrice, u kojima se kreativnost svodi na ubijanje što većeg broja drugih, fiktivnih (zasad) ljudskih bića označenih neprijateljima, seriju “Survival”, u kojoj se promovira darvinovska ideja “najjači opstaju po svaku cijenu”, favorizira se podmetanje nogu drugima, niski udarci, laganje i sve ostale psihopatske osobine... Šta reći o seriji „Big Brother“ i drugima, gdje nas psihopate subliminalno mentalno pripremaju da nas prate i kontroliraju na svakom našem koraku? (Sjećate li se onog podatka da su oni opsjednuti potrebom da potpuno kontroliraju ljude?!)

Literatura:

1. Stricker G., Widiger T. A., Weiner I. B (2003), „Handbook of Psychology“, „Volume 8“, Clinical Psychology
2. Cleckly H. (1976), „The mask of sanity“, 5 th. Ed., St Louis MO: Mosby
3. Babiak P., Hare R. D. (2006), „Snakes in Suits – When psychopaths go to work“, „Regan book“, New York, N. Y.
4. Babiak, P. (1995), „When psychopaths go to work: a case study of an individual psychopath“, „Applied Psychology: An International Review, Vol. 44 No.2, pp.171-8,
5. DSM IV TR (2000), „Diagnostic and statistical manual of mental disorders“ , rev. „American psychiatric publishing“, Inc.,
6. WHO, World health organisation (1990), „International classification of diseases“, 10th ed., Geneva
7. Lobaczewski, A. M., (1998), „Political Ponerology - The Scientific Study of Evil Adjusted for Political Purposes“, University of New York, N. Y.
8. Hare, R. D. (1996), „Psychopathy and Antisocial Personality Disorder: A Case of Diagnostic Confusion“, „Psychiatric Times“, February, Vol. XIII Issue 2
9. Hare, R. D. (1991), „The psychopathy checklist – Revised“, Toronto, „Multi -health system“

Summary

الموجز

A WOLF IN SHEEP'S CLOTHING

ذئب في جلد حمل

Selvira Draganović

سلفيرا دراغانوفيتش

By metaphorically entitling the text „A Wolf in Sheep's Clothing“, the author discusses a psychological profile of a psychopath. The text begins by offering the relevant definition and by defining and differentiating, in layman's terms, the following: psychopath, sociopath, and antisocial personality disorder (so as to clear up any confusion about these terms).

A psychopath, as the author explains, is a predator with the characteristics such as: callousness, narcissism, mercilessness, shallow emotions, egocentricity, manipulateness, the ability to camouflage or infiltrate, lack of conscience and soul, etc. Finally, the author of this text offers a psychopathy checklist whose author is Robert D. Hare and which includes characteristics such as: glibness and superficial charm, grandiose sense of self-worth, the need for stimulation or the proneness for boredom, pathological lying, conning and manipulation, lack of remorse or the feeling of guilt, shallow affect and lack of empathy, parasitic lifestyle, poor behaviour control, promiscuous sexual behaviour, early behaviour problems, lack of realistic, long-term goals, impulsivity, irresponsibility, failure to accept responsibility for own actions, many short-term marital relationships, juvenile delinquency, revocation of conditional release, criminal versatility.

اختارت الكاتبة العنوان المجازي "ذئب في جلد حمل" لمقالها الذي تتحدث فيه عن المريض النفسي. وتبدأ الكاتبة المقال بتقديم التعريفات. ثم وبلغة بسيطة تشرح المفاهيم الآتية: المريض النفسي، والمريض الاجتماعي. واضطراب الشخصية المعادي للمجتمع (لكي تزيل الفوضى السائدة في فهم تلك المفاهيم).

فالمريض النفسي، كما تزعم الكاتبة، شخص طمّاع جشع. يتصف بالقسوة والنجسية والخشونة والمشاعر السطحية. والأنانية. والتحكم بالغير. والقدرة على التمويه أو التغلغل. وقلة الضمير. الخ. وتقدم في النهاية قائمة للتعرف على الاعتلال النفسي. والتي وضعها روبرت هير Robert Hare. وتتضمن القائمة الصفات الآتية: الكلام المعسول والمجازية السطحية، الثقة العظيمة بالنفس، الحاجة للتحفيز أو الميل للملل، الكذب المرصّي، المخادعة والتحكم بالغير، انعدام الندم أو عدم الشعور بالذنب، العواطف السطحية، فقدان الحس وعدم التعاطف، نمط الحياة التطفلي، سوء التحكم بالسلوك، الممارسة العشوائية للجنس، اضطرابات مبكرة في السلوك، فقدان الأهداف البعيدة المعقولة، التعوّر، عدم المسؤولية، عدم المقدرة على تحمل المسؤولية عن التصرفات، الزواج المتكرر القصير الأجل، جرائم الأحداث، إلغاء الإفراج المشروط من السجن، تعدد مجالات الإجرام.